

Nemoguća utrka

Nekadašnji sporiji ritam života gotovo da ne postoji. Između posla i slobodnog vremena ugurale su se nove tehnologije koje nameću nemoguću utrku s vremenom. Uništavaju li one čovječnost?

Napisala Livia Čveljo

Vrijeme se teško može spoznati i katkad je jedva dostižno, no ako je vezano uz naš životni ciklus, ono dobiva sasvim novu dimenziju. Kako 21. stoljeće navršava svoje prvo desetljeće, karakter ljudske prolaznosti sam po sebi doživljava brze i radikalne promjene, čije posljedice mogu utjecati na naš život. Neke su od naših manipulacija vremena donedavno pripadale sferi znanstvene fantastike. Eksperimentalne tehnike poput pomlađivanja i uzgajanja organa iz stanica embrija ponudile su mogućnost nevjerojatnog produljenja ljudskog vijeka.

Nestrpljivost je vrлина

Na drugom kraju spektra izumili smo tehnologije koje funkcioniraju na brzina koje su nezamislive ljudskoj percepciji i očekivali smo od njih u najmanju ruku instantni odgovor. Želimo više vremena, i to brzo! 'Nestrpljivost je vrлина' vrišti s reklame jednog digitalnog diva. Iako živimo brže, čini se da patimo od gotovo endemskog nedostatka vremena. Brzina i stres problemi su modernog Homo sapiensa. 'Vrijeme je oduvijek najdragocjeniji čovjekov resurs, tim više što svake sekunde nepovratno odlazi. Ako dopustimo da nam život prođe samo u odgovaranju na silne podražaje iz okoline, onda ćemo se na kraju osjećati iscrpljeno, prazno i usamljeno. Većina ljudi u starosti žali što se nije kvalitetnije posvetila onome što im je uistinu bilo važno: dragim ljudima, područjima koja su ih doista zanimala. Možda je bolje ne čekati starost, nego već danas početi manje vremena trošiti na ono nevažno (gledanje televizije, igranje kompjutorskih igrice...) i darovati ga onima koji su nam najvažniji, a na taj način i sebi samima, kaže psihologinja Tanja Pureta. To se dijelom događa jer naš vremenski

prostor biva prenatrpan poput poštanskog sandučića. Postajemo dio društva koje živi 24 sata dnevno, bez predaha. U velikim gradovima možemo kupovati gotovo cijeli dan i svaki dan, čak i tijekom noći. Burzovni mešetari i brokeri ostaju budni cijelu noć kako bi napravili transakcije neovisno o vremenskoj zoni u, primjerice, Mumbaiju; možemo čitati blogove napisane u Brazilu u stvarnom vremenu ili na Twitteru i Facebooku opisivati svaki korak koji napravimo. Globalno vrijeme postaje deterritorijalizirano, određano ne samo od svojih dnevnih ciklusa nego i od geografskih lokacija.

Treća smjena

Danas radimo dulje nego u 20. stoljeću. Nakon eksploatacija radnika tijekom industrijske revolucije, dogovoreni standard za većinu zaposlenih postao je 40 sati tjedno. Danas se te brojke doimaju gotovo nezamislivima. Informatičkim stručnjacima 60 sati tjedno nije neuobičajeno radno vrijeme. Djelomično zato što provođenje većeg dijela dana na poslu pokazuje da želimo istaknuti svoju nadmoć i požrtvornost. No postoji jedan iznenađujući

razlog zbog kojeg radimo teže i više, a taj je da volimo raditi. To je ono što mikrostudije američkih korporacija, kao i komparativne studije naprednih demokracija, opetovano otkrivaju. Kada poslodavac svom zaposleniku nudi skraćeno radno vrijeme, ovaj radije bira produljeni rad nego odlazak kući. Zaposlenik smatra da je raniji povratak s posla neka vrsta treće

smjene. Kada se vrati kući, mora odgovoriti na brojne privatne e-maile, odvesti djecu na razne aktivnosti, skuhati večeru, pospremati...

Kreativno i opasno

Za žene koje rade, ali također imaju mnogo ku-

ćanskih i obiteljskih obveza, takva situacija je vrlo stresna. I muškarci su također pogođeni. Većina njih više ne može očekivati da im supruga pripremi finu večeru kada se vrate iz ureda. U velikoj se mjeri urušavaju razlike između posla i slobodnog vremena.

'Danas svi pred nas postavljaju brojne zahtjeve: poslodavac želi da odlično odradimo posao, obitelj da se kvalitetno posvetimo obiteljskim obvezama itd. Ako ne znamo pravilno organizirati svoje vrijeme, sve te obveze koje pristižu doživljavamo kao veliki teret, a ne znamo se obraniti od njih. Također, što su nam ljudi koji od nas nešto očekuju bliskiji, to nam je teže oduprijeti se njihovim zahtjevima. Danas nije rijetkost da ljudi radije biraju ostanak na poslu, koji je, bez obzira na svoju kompleksnost, manje

DANAŠNJI
JE ČOVJEK
DOSTUPAN U
SVAKOM TRENUTKU

TEHNOLOGIJA
JE SILA KOJA
NUDI BROJNE
MOGUĆNOSTI

Teško breme paralelnih života

'Percepcija nedostatka vremena je naš doživljaj koji ima malo veze sa stvarnošću. S obzirom na bogatstvo sadržaja oko nas, doista bismo trebali istodobno živjeti tisuće paralelnih života, kako bismo uspjeli konzumirati sve što nam se nudi i sve što nam je zanimljivo. Život onih koji nastoje udovoljiti svim zahtjevima okoline vrlo je iscrpljujući i isprazan. Zato je danas, više nego ikad, potrebno da čovjek zastane i odgovori na pitanje 'Što mi je stvarno važno?' te sukladno odgovorima organizira vlastito vrijeme. Tada će sadržaji koji ga okružuju biti u funkciji ispunjenja njegovih ciljeva,' kaže Pureta.